

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра фізичної фізичної терапії та ерготерапії

Навчальна програма

з курсу

„ВСТУП У ФІЗИЧНУ РЕАБІЛІТАЦІЮ”

для студентів спеціальності „Фізична реабілітація”

(II курс, факультет фізичної реабілітації)

загальна кількість годин – 150

„Затверджую”

проректор з навчальної роботи
проф., к. біол. н. Музика Ф.В.

Склав: професор Вовканич А.С.
затверджено на засіданні
кафедри фізичної терапії та
ерготерапії
„_____” _____ 2017 р.
протокол № _____

зав. кафедрою

проф. Мазепа М.А.

Львів – 2017 р.

Курс “Вступ у фізичну реабілітацію” викладається студентам 2-го курсу стаціонару спеціальності “Фізична реабілітація”.

Мета курсу – ознайомити студентів з галуззю їхньої майбутньої професійної діяльності та закласти фундамент для засвоєння матеріалу інших навчальних дисциплін з обраної спеціальності.

Розділ 1. Загальні відомості про фізичну реабілітацію. Ведення медичних записів та спілкування з пацієнтом.

Визначення терміну „реабілітація” згідно резолюції Генеральної Асамблеї ООН. Складові реабілітаційного процесу: медична, психологічна, професійна, соціальна, фізична реабілітація; їх основні завдання у системі комплексної реабілітації пацієнта. Фізична реабілітація – підходи до трактування терміну, місце у сфері охорони здоров’я та завдання, які вона вирішує. Рухові дисфункції – причини виникнення (вроджені та набуті), профілактика і реабілітація (корекція, компенсація, усунення).

Етапи та складові підготовки фахівця з фізичної реабілітації – оволодіння теоретичними знаннями, засвоєння практичних навичок (професійно-практичними, спілкування, науковими, організаційними, технічними), формування ставлення до пацієнтів.

Поняття етичного кодексу, права і обов’язки фахівця з фізичної реабілітації (відповідальність перед суспільством, відповідальність перед професією, відповідальність перед пацієнтом). Права пацієнта у реабілітаційному процесі. Конфіденційність – визначення, правила дотримання та їх особливості у сучасних умовах, випадки порушення.

Види (орієнтований на джерело і орієнтований на проблему) і формати (розповідальний і СООП) ведення записів. Складові формату СООП – суб’єктивна інформація, об’єктивна інформація, оцінка і планування. Складові суб’єктивної (анамнез, скарги, побажання) та об’єктивної (тестування, аналізи, огляд) інформації. Суть понять „короткотермінова ціль” і „довготермінова ціль”, їх співвідношення, правила постановки. Вимоги до викладу матеріалу на письмі: короткий, конкретний, розбірливий і вчасний. Ревізування матеріалу як складова контролю за реалізацією процесу фізичної реабілітації.

Основні принципи спілкування, поділ на вербальне і невербальне спілкування. Вимоги до ведення вербального спілкування (зрозумілість мови, тональність голосу, підсилюючі фактори). Основні форми невербального спілкування: міміка, жести, пантоміма, ілюстративні матеріали (малюнки, таблиці, відеоматеріали, тощо).

Вислуховування як один з важливих компонентів спілкування. Перешкоди спілкуванню: час, мова, відстань та ін.

Основні положення освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця з фізичної реабілітації. Ознайомлення з основними місцями праці фахівців з фізичної реабілітації (лікарні, поліклініки, реабілітаційні центри, санаторно-курортні заклади) та посадами, які вони можуть посідати. Професійні завдання фахівців з фізичної реабілітації (існуючі та прогностичні).

Після засвоєння матеріалу розділу студенти будуть знати:

1. Визначення основних термінів, пов'язаних зі сферою їх професійної діяльності.
2. Принципи ведення документації.
3. Основи професійних вимог, стандартів і етичних норм.
4. Основні правила спілкування з пацієнтом.

Розділ 2. Принципи розташування та переміщення пацієнта. Застосування пасивних і активних вправ.

Загальні вимоги до забезпечення безпечного розташування пацієнта, використання допоміжних засобів при розташуванні (валики, подушки, утримувачі, пояси). Правила розташування та фіксування положення пацієнта у позиціях лежачи горілиць, долілиць, на боці, сидячи; можливі ускладнення при неправильному розташуванні. Поняття про контрактури, належки, спастичу. Запобіжні пози. Вимоги до драпірування, завдання драпірування.

Вимоги, підготовка і здійснення переміщення; правила техніки безпеки при підготовці і здійсненні переміщення. Правила і варіанти переміщення пацієнта у ліжку (по кушетці, на маті): вгору, донизу, обертання. Переміщення пацієнта з однієї поверхні на іншу за допомогою однієї, двох, трьох осіб. Правила техніки безпеки під час здійснення переміщень, використання правильної біомеханіки.

Активне переміщення пацієнта – принципи організації та вимоги до реалізації. Характеристика основних моделей пересування: двоточкова, триточкова, чотириточкова (використання технічних допоміжних засобів, спосіб реалізації, відносні позитиви і негативи). Пересування у візку. Правила підстраховки під час пересування: підйом і спуск на милицях та у візку з бордюру, підйом і спуск на милицях та у візку зі сходів (вихідне положення, спосіб реалізації).

Правила підбору основних допоміжних технічних засобів пересування: бруси, ходунці, милиці під пахву, милиці з підлокітником, палиці, візок. Переваги і недоліки

технічних допоміжних засобів пересування. Помилки під час підбору, остаточна підгонка технічних допоміжних засобів пересування. Використання технічних допоміжних засобів пересування під час переміщень усередині (по рівній поверхні та по сходах) та ззовні житлових приміщень (тротуари, магазини, адміністративні будівлі). Виявлення перешкод вільному пересуванню у міській інфраструктурі.

Загальне ознайомлення з активними і пасивними вправами – визначення, мета і принципи застосування, вплив на діяльність різних систем організму. Покази і протипокази до застосування пасивних і активних вправ. Класифікація кінцевих відчуттів (м'яке, жорстке, порожнє). Ізометричні вправи.

Після засвоєння матеріалу розділу студенти будуть:

знати:

1. Принципи правильного розташування пацієнта.
2. Завдання та способи драпірування пацієнта.
3. Базові принципи переміщення пацієнта.
4. Принципи підбору технічних засобів допомоги для пересування.
5. Основні принципи проведення пасивних і активних вправ з пацієнтом.

вміти:

1. Здійснювати переміщення пацієнта.
2. Здійснювати підбір та підгонку основних технічних засобів допомоги пересуванню.
3. Забезпечити підстраховку пацієнта при пересуванні.

Розділ 3. Контроль за життєвими показниками. Основи інфекційного контролю та правила надання першої медичної допомоги.

Основні життєві показники: частота серцевих скорочень, частота дихання, артеріальний тиск, температура. Способи вимірювання життєвих показників (мануальні, апаратні). Величина життєвих показників у спокої та фактори, які можуть на неї впливати (вік, стать, температура тіла людини, температура зовнішнього середовища, емоції, прийом медичних препаратів, патологічні відхилення у діяльності різних систем організму); фізіологічні та патологічні реакції на фізичні навантаження.

Загальні принципи інфекційного контролю; інфекційна спіраль та постановка бар'єрів на шляху поширення інфекції. Характеристика систем медичної та хірургічної асептики. Інфекційний контроль при різних групах захворювань, загальні правила роботи

з пацієнтами (миття рук, правила ізоляції, вимоги до захисного одягу). Стерильне поле (принципи утворення, правила підтримання стерильності).

Мета, завдання та принципи надання першої медичної допомоги при нещасних випадках та різних екстрених станах (переломи, кровотечі, корчі, удушення, перегрівання, серцевий напад, інсулінозалежні стани, позна гіпертензія).

Після засвоєння матеріалу розділу студенти будуть:

знати:

1. Правила вимірювання та контролю за основними життєвими показниками.
2. Основні принципи інфекційного контролю.
3. Правила надання першої медичної допомоги.

Розділ 4. Адаптація навколишнього середовища до потреб неповносправних та принципи проведення обстеження умов їх проживання. Знайомство з основними місцями роботи фахівців з фізичної реабілітації. Заняття рекреаційним спортом з неповносправними.

Загальні положення адаптації навколишнього середовища до потреб неповносправних (групи неповносправних, що потребують особливо значних змін архітектурного середовища, загальні правила проведення робіт з адаптації, законодавча база проведення адаптації). Адаптація житлових об'єктів, реабілітаційних центрів, об'єктів загального користування, громадського транспорту, спортивних споруд (основні площинні та об'ємні розміри, вимоги до освітленості та озвученості).

Принципи збору інформації про умови проживання неповносправного. Системи оцінки. Правила підготовки до відвідування неповносправної особи вдома.

Знайомство з особливостями діяльності фахівців з фізичної реабілітації в установах та організаціях різного типу різних форм власності (зустріч з представниками міських громадських організацій неповносправних, установ-партнерів та професійних організацій; зустріч з випускниками спеціальності попередніх років).

Рекреаційний спорт – визначення, історія виникнення і розвитку. Загальні принципи підготовки і проведення занять рекреаційним спортом з неповносправними різних нозологій (з вадами зору, слуху, опорно-рухового апарату. психічними розладами). Знайомство з варіантами рекреаційних ігор (ігри з елементами: перебування у грі і виведення з неї, прицілювання, жонгливання, кидання вперед і назад, пасування і перехоплення). Знайомство з міжнародними правилами з баскетболу та регбі у візках.

Після засвоєння матеріалу розділу студенти будуть:

знати:

1. Принципи адаптації навколишнього середовища до потреб неповносправних.
2. Особливості діяльності фахівця з фізичної реабілітації в різних установах та організаціях.
3. Загальні принципи проведення занять рекреаційним спортом з неповносправними різних нозологій.

вміти:

1. Проводити обстеження умов проживання неповносправного.
2. Організувати заняття рекреаційним спортом для неповносправних.

Контрольні запитання

1. Фізична реабілітація та її місце у системі комплексної реабілітації пацієнта.
2. Етичний кодекс фахівця з фізичної реабілітації; конфіденційність.
3. Вимоги та варіанти викладу матеріалу на письмі.
4. Особливості вербального та невербального спілкування.
5. Освітньо-кваліфікаційна характеристика фахівця з фізичної реабілітації.
6. Загальні принципи та особливі умови розташування пацієнта.
7. Вимоги, підготовка і способи здійснення переміщення.
8. Принципи організації та вимоги до реалізації активного переміщення.
9. Підбір та використання технічних допоміжних засобів пересування.
10. Пасивні і активні вправи – мета і принципи використання.
11. Параметри життєвих показників та фактори, що можуть на них впливати.
12. Правила роботи з пацієнтом з врахуванням принципів інфекційного контролю.
13. Мета, завдання та принципи надання першої медичної допомоги.
14. Принципи адаптації навколишнього середовища до потреб неповносправних.
15. Особливості діяльності фахівців з фізичної реабілітації у різних установах.
16. Рекреаційний спорт як одна з форм фізичної активності неповносправних.

Критерії оцінювання якості знань

З метою перевірки якості засвоєння студентами знань упродовж проходження дисципліни вони чотири рази підпадають під письмове модульне опитування та здають один модуль практично. За кожен модуль студент може отримати максимально 10 балів. Після завершення прослуховування дисципліни студенти складають іспит, на якому можуть додатково набрати 50 балів. Вираховуємо суму балів, набраних за кожен модуль і екзамен та переводимо в оцінки чотирибальної шкали за таким принципом:

0 – 60,0 % від максимальної суми балів – «незадовільно»;

60,1 – 75 % від максимальної суми балів – «задовільно»;

75,1 – 90 % від максимальної суми балів – «добре»;

90,1 – 100 % від максимальної суми балів – «відмінно».

Література:

1. Барден І., Фогель А., Водражке Г. Домашня опіка хворих та немічних. Великий довідник видавництва "ТРИАС". – Львів: Стрім, 2000. – 316 с.
2. Бармашина Людмила. Формування середовища життєдіяльності для маломобільних груп населення. К.: Союз-Реклама, 2000 р. 89 с.
3. Белова А. Н., Щепетова О. Н. Шкалы, тесты и опросники в медицинской реабилитации. – М.: Антидор, 2002. – 440 с.
4. Бріскін Ю.А., Передерій А.В., Строкатов В.В. Параолімпійський спорт: Навч. Посіб. – Л.: Арал, 2001. – 141с.
5. Вовканич Андрій. Інструктивні матеріали по догляду за хворими з травмою спинного мозку. Львів: Солар-2000, 2000. 50 с.
6. Вовканич А.С. Вступ до фізичної реабілітації. Львів: ЛДУФК, 2013. 184 с.
7. Вовканич Андрій. Вступ у фізичну реабілітацію. Львів: Українські технології, 2013.
8. Данчак І.О., Лінда С.М. Пристосування житлового середовища до потреб людей з обмеженими фізичними можливостями. – Л.: Вид-во Нац.ун-ту "Львівська політехніка", 2002. – 127 с.
9. Джегер ЛяВонн. Перенесення і підйом дітей та підлітків. Листки домашніх інструкцій. Львів: Наутілус, 2000 р. 27 с.
10. Джегер ЛяВонн. Інструкція до домашньої програми для немовлят і малих дітей. Львів: Наутілус, 2000 р. 58 с.

11. Діамант Рейчел. Вправи для занять з дітьми: як діяти вдома батькам малих дітей. Львів: Наутілус, 2000 р. 110 с.
12. Каптелин А.Ф. Лечебная физическая культура в системе медицинской реабилитации: Руководство для врачей. – М., 1985. – 428 с.
13. Мухін В. М. Фізична реабілітація. – К.: Олімпійська література, 2000. – 424 с.
14. Мухін В. М. Фізична реабілітація. – К.: Олімпійська література, 2005. – 436 с.
15. Нормалі планувальних елементів житлових і громадських будівель з урахуванням можливостей використання їх інвалідами. – К.: Київ.ЗНДІЕП, 1998. – 85 с.
16. Окамото Г. Основи фізичної реабілітації. Перекл. з англ. – Львів: Галицька видавнича спілка, 2002. – 325 с.
17. Основы физиологии человека: В 2 т. / Брин В . Б., Вартанян И. А., Данияров С. Б., Захаров Ю. М. и др. – СПб.: Международный фонд истории науки, 1994. Т.1 – 567 с., т.2 – 413 с.
18. Пфау Дженет. Домашні вправи для реабілітації дорослих. Листки інструкцій. Львів: Наутілус, 2000 р. 46 с.
19. Стандартні правила щодо урівняння можливостей інвалідів. Львів: Надія, 1998. 48с.